

PŘÍRUČKA CHATGPT PRO ZAČÁTEČNÍKY

JAK ZAČÍT S UMĚLOU INTELIGENCÍ
JEDNODUŠE A SROZUMITELNĚ

NÁVODY, PŘÍKLADY A DOPORUČENÉ POSTUPY

Příručka ChatGPT pro začátečníky

*Jak začít s umělou inteligencí
jednoduše a srozumitelně*

Tomáš Zahradníček

© Mgr. Tomáš Zahradníček - TZ-one, 2025

Cover © Mgr. Tomáš Zahradníček - TZ-one, 2025

ISBN: 978-80-7539-250-3 (ePub verze)

ISBN: 978-80-7539-251-0 (mobi verze)

ISBN: 978-80-7539-252-7 (PDF verze)

www.vydavatelstvi-eknih.cz

Obsah

Úvod	8
Co je ChatGPT?.....	11
<i>Co ChatGPT umí?.....</i>	<i>12</i>
<i>Původ ChatGPT.....</i>	<i>19</i>
<i>Vývoj ChatGPT</i>	<i>21</i>
<i>Jak ChatGPT funguje?.....</i>	<i>23</i>
<i>Časté mýty a omyly o ChatGPT.....</i>	<i>25</i>
Začínáme s ChatGPT	28
<i>Založení účtu ChatGPT.....</i>	<i>29</i>
<i>Jak si vytvořit účet</i>	<i>30</i>
<i>Porovnání různých verzí účtů ChatGPT</i>	<i>31</i>
<i>Začínáme s první konverzací.....</i>	<i>33</i>
<i>Orientace v rozhraní ChatGPT</i>	<i>39</i>
<i>Otevření postranního panelu</i>	<i>46</i>
<i>Přehled funkcí uživatelského menu a jejich využití</i>	<i>56</i>
Jak zvládnout zadávání výzev (prompt engineering)	61
<i>Co je to „prompt engineering“ (umění zadávání výzev)</i>	<i>62</i>

<i>Zásady pro tvorbu efektivních promptů</i>	<i>63</i>
<i>Využití vzorce pro tvorbu promptů.....</i>	<i>65</i>
<i>Shrnutí rozsáhlých dokumentů po částech</i>	<i>78</i>
Praktické využití ChatGPT	85
<i>Jak s ChatGPT začít – inspirace.....</i>	<i>86</i>
<i>Tvorba textů a psaní s ChatGPT</i>	<i>86</i>
<i>Tvorba obsahu pro sociální sítě</i>	<i>89</i>
<i>Brainstorming a generování nápadů.....</i>	<i>91</i>
<i>Podpora při učení a doučování</i>	<i>94</i>
<i>Nástroje pro produktivitu a praktické rady.....</i>	<i>97</i>
<i>Podpora při programování</i>	<i>101</i>
<i>Rozmanité využití ChatGPT.....</i>	<i>101</i>
<i>Shrnutí.....</i>	<i>104</i>
Vyhledávání na webu	105
<i>Co je webové vyhledávání?.....</i>	<i>106</i>
<i>Praktické využití webového vyhledávání.....</i>	<i>106</i>
<i>Jak používat funkci vyhledávání na webu.....</i>	<i>108</i>
<i>Jak formulovat efektivní dotazy pro vyhledávání na webu.....</i>	<i>110</i>
<i>Omezení a důležitá upozornění při využívání funkce Vyhledávání na webu.....</i>	<i>112</i>
Připojování souborů k dotazu.....	115

<i>Jak používat funkci Připojit soubor</i>	<i>119</i>
<i>Možnosti využití funkce Připojit soubor</i>	<i>120</i>
Tvorba obrázků pomocí umělé inteligence	125
<i>Minikurz: Jak psát účinné prompty pro DALL·E</i>	<i>129</i>
<i>Nápady na vizuální tvorbu podle zaměření.....</i>	<i>131</i>
<i>Využití generování obrázků pomocí ChatGPT v praxi.....</i>	<i>134</i>
<i>Vzorec pro efektivní generování obrázků pomocí AI.....</i>	<i>137</i>
<i>Kombinovaný příklad promptu.....</i>	<i>143</i>
<i>Strategie pro tvorbu promptů k obrázkům</i>	<i>157</i>
<i>Úprava a doladování generovaných obrázků</i>	<i>159</i>
<i>Použití Gen-ID pro vizuální konzistenci</i>	<i>169</i>
<i>Doporučení a omezení při generování obrázků pomocí ChatGPT.....</i>	<i>174</i>
Hlasový režim (Voice Mode)	178
<i>Jak aktivovat hlasový režim</i>	<i>179</i>
<i>Hlasový režim jako tlumočnick.....</i>	<i>181</i>
Mobilní aplikace ChatGPT	182
<i>Jak začít používat mobilní aplikaci ChatGPT.....</i>	<i>183</i>
<i>Speciální funkce mobilní aplikace ChatGPT.....</i>	<i>186</i>
<i>Shrnutí.....</i>	<i>189</i>
Personalizace ChatGPT.....	190

<i>Vlastní instrukce</i>	191
<i>Paměť v ChatGPT: Personalizace na nové úrovni</i>	197
<i>Klíčové rozdíly mezi „vlastními instrukcemi“ a „pamětí“</i>	201
Vlastní GPT asistenti a obchod GPT Store	203
<i>Co jsou vlastní GPT?</i>	204
<i>Prozkoumávání obchodu GPT Store</i>	205
<i>Ukázky dostupných vlastních GPT a jejich využití</i>	208
<i>Vytvořte si vlastní GPT</i>	209
Omezení a chyby ChatGPT	210
<i>Zásadní omezení ChatGPT</i>	211
<i>Nejčastější typy technických chyb při používání ChatGPT</i>	214
<i>Osvědčené postupy pro plynulou práci s ChatGPT</i>	216
<i>Shrnutí</i>	218
<i>Závěr</i>	218
<i>Vaše další kroky</i>	218
<i>Výhled do budoucnosti</i>	219
Příručka k promyšlenému vytváření promptů	221
<i>Jak s příručkou pracovat</i>	221
<i>Vzorec pro efektivní tvorbu výzev</i>	222
<i>Vzorec pro efektivní generování obrázků</i>	233

Úvod

Představte si nástroj, který dokáže zásadně zefektivnit pracovní postupy, podpořit kreativitu a významně ušetřit čas – a to napříč různými profesními i osobními oblastmi. Právě tímto nástrojem je ChatGPT, jazykový model vyvinutý společností OpenAI, který během krátké doby proměnil způsob, jakým lidé přistupují k řešení problémů, tvorbě obsahu i každodennímu rozhodování.

ChatGPT se stal synonymem pro inteligentní asistenci: dokáže generovat návrhy textů, analyzovat informace, sumarizovat složitá témata, pomáhat s učením nebo navrhovat strukturu projektů. Je to nástroj univerzální, výkonný – ale zároveň takový, jehož efektivní využívání předpokládá určitou orientaci, praxi a strategii. Mnoho uživatelů má zkušenost s tím, že výstupy nejsou tak přesné nebo užitečné, jak by očekávali – často kvůli nepřesně formulovaným dotazům (tzv. promptům) nebo nejasnému zadání úkolu.

Pokud s tímto nástrojem začínáte, nebo s ním již pracujete, ale máte pocit, že využíváte pouze zlomek jeho potenciálu, nejste v tom sami. Tato příručka vznikla právě proto, aby usnadnila vstup do světa umělé inteligence těm, kdo chtějí s ChatGPT pracovat efektivně, promyšleně a s jistotou. Je určena tvůrcům, pedagogům, freelancerům, podnikatelům, studentům, pracovníkům v administrativě i všem dalším, kdo chtějí využít moderní technologie k rozvoji svých dovedností a zvýšení produktivity.

Z vlastní zkušenosti vím, jak cenný může být jasný a praktický návod. Dodnes si vzpomínám na první okamžik, kdy jsem viděl ChatGPT v akci – během několika vteřin mi ukázal, jak může AI navrhnout ucelený tréninkový plán. Bylo to překvapivě přesné, přehledné a okamžitě použitelné. Od té chvíle mě téma zaujalo natolik, že jsem začal ChatGPT využívat při psaní, plánování, analýze dat i studiu. Přesto nešlo vše hladce – začátky byly plné pokusů, omylů a slepých uliček. Právě díky těmto zkušenostem mohu nabídnout srozumitelný rámec, který vám ušetří čas a zrychlí proces učení.

Na rozdíl od některých příruček, které kladou důraz na teoretický výklad nebo odbornou terminologii bez jasné aplikace, tato kniha staví na praxi. Ukazuje konkrétní scénáře použití, ilustruje správnou formulaci promptů a učí, jak vyhodnocovat výstupy. Výklad je koncipován tak, aby byl přístupný i bez hlubší technické znalosti – ale zároveň poskytl hodnotu těm, kdo již s jazykovými modely mají první zkušenosti a chtějí se posunout dál.

V knize naleznete:

- **Strukturované návody krok za krokem:** Jasné instrukce pro začátky i pokročilejší využití ChatGPT.
- **Vizuální ukázky a schémata:** Obrázky, které zpřehlední popisované postupy.
- **Rámec pro tvorbu efektivních promptů:** Praktická šablona, kterou si osvojíte a snadno přizpůsobíte svým potřebám.
- **Referenční přílohu:** Přehled reálných příkladů výzev, které lze okamžitě použít, adaptovat nebo rozvíjet.

Součástí knihy jsou také doporučení pro pokročilejší práci s ChatGPT, včetně strategie pro optimalizaci odpovědí, úpravy tónu komunikace, využití režimů paměti a přizpůsobení modelu konkrétním rolím nebo úkolům.

Postupně si osvojíte:

- jak nástroj nastavit a správně využívat,
- jak formulovat výzvy (prompty) s ohledem na jasnost, účel a styl,
- jak model zapojit do různých činností – od administrativních úkolů přes výuku až po kreativní psaní, plánování a analýzu,
- jak vyhodnocovat a ladit odpovědi pro co nejlepší výsledek.

Doporučuji, abyste knihu nečetli pasivně, ale zároveň experimentovali přímo s nástrojem. Vyzkoušejte ukázky, přizpůsobujte je vlastním potřebám, sledujte

rozdíly v odpovědích. Aktivní zapojení je klíčem k porozumění i efektivnímu využití. Knihu lze číst lineárně nebo jako referenční příručku, k níž se budete vracet podle potřeby.

Na konci tohoto průvodce budete schopni s jistotou pracovat s ChatGPT jako s výkonným digitálním partnerem. Získáte dovednosti, které zvýší vaši efektivitu, rozšíří tvůrčí možnosti a uvolní čas pro to, co je skutečně důležité.

Umělá inteligence není náhradou lidského myšlení, ale jeho rozšířením. A právě v tom spočívá její síla.

Jste připraveni začít? Pojd'me na to.

Kapitola 1

Co je ChatGPT?

OBSAH KAPITOLY

- » Pochopení, co je ChatGPT a jak funguje
 - » Rozlišení mezi výstupy AI a skutečným porozuměním
 - » Praktické ukázky využití ChatGPT v běžném i profesním životě
 - » Zjištění, co ChatGPT umí – a co naopak nedokáže
 - » Přehled hlavních oblastí použití od psaní po analýzy
 - » Seznámení s historií a vývojem modelů GPT
 - » Představení organizace OpenAI a jejích hodnot
 - » Vysvětlení principů technologie neuronových sítí a NLP
 - » Odhalení častých omylů a předsudků spojených s ChatGPT
 - » Vytvoření realistických očekávání pro další práci s nástrojem
-

ChatGPT je konverzační digitální asistent poháněný generativní umělou inteligencí. Na základě zadaného textového vstupu (tzv. výzvy neboli *promptu*) dokáže generovat smysluplné a jazykově přirozené odpovědi, návrhy či jiné výstupy podle vašich potřeb.

Technicky vzato se jedná o výkonný jazykový model založený na architektuře **GPT (Generative Pretrained Transformer)** – hluboké neuronové síti vyvinuté výzkumnou společností **OpenAI**. Model byl předem natrénován na

obrovském množství textových dat a nyní je schopen analyzovat kontext, rozumět dotazům a vytvářet odpovědi ve stylu běžné lidské komunikace.

Z praktického pohledu si jej můžete představit jako **asistenta, který je vám k dispozici 24 hodin denně** – připravený pomoci s vyhledáváním informací, psaním textů, překladem, shrnutím dokumentů, nápady na kreativní projekty nebo organizací práce.

ChatGPT je dostupný prostřednictvím **webové aplikace** nebo jako součást různých nástrojů a platform (například integrovaný v prohlížeči, aplikacích nebo firemním softwaru). Jeho použití nevyžaduje žádné znalosti programování – stačí zadat dotaz nebo úkol běžným jazykem a během několika vteřin obdržíte odpověď.

Co ChatGPT umí?

ChatGPT není běžný internetový vyhledávač. **Nevypisuje odkazy na webové stránky**, ale místo toho **generuje odpovědi v přirozeném jazyce**: píše texty, shrnuje obsah, navrhuje plány, poskytuje rady nebo tvoří kreativní výstupy podle vašich zadání.

Funguje na principu **prediktivního modelování jazyka** – vytváří texty tak, že na základě rozsáhlého tréninku hledá pravděpodobné pokračování vět a spojení informací, které již v nějaké podobě existují. Nejde tedy o *autentickou kreativitu* v lidském smyslu, ale o generování **nových kombinací známých vzorců** a znalostí. Právě v tom spočívá jeho síla – rychlé a srozumitelné odpovědi na základě statisíců vzorů.

Díky této schopnosti se ChatGPT **výborně hodí pro**:

- tvorbu e-mailů, osnov a scénářů,
- překlady a jazykové korektury,
- shrnutí dokumentů a dlouhých textů,

- plánování úkolů a brainstormování nápadů,
- odpovídání na dotazy v různých oblastech (od IT po literaturu),
- návrhy struktury textů, prezentací nebo marketingových kampaní.

Trh s nástroji konverzační AI (včetně ChatGPT) rychle roste – do roku 2030 se očekává jeho **hodnota přesahující 32 miliard dolarů** (Grand View Research, 2023). V mnoha oblastech se tyto nástroje stávají běžnou součástí každodenní práce.

Je však důležité si uvědomit, **co ChatGPT neumí**:

- **Není to vědomá bytost** – nemá úmysly, motivace ani porozumění v lidském smyslu.
- **Nevytváří nové poznatky** – neprovádí výzkum, pouze zpracovává to, co již bylo řečeno nebo napsáno.
- **Může se mýlit** – jeho odpovědi znějí přesvědčivě, ale nemusí být vždy přesné, úplné nebo aktuální.

Proto je na místě **kritické myšlení** a zodpovědné ověřování všech výstupů, zvláště v profesionálním nebo rozhodovacím kontextu. ChatGPT je výkonný nástroj – ale stále nástroj, jehož efektivita závisí na tom, jak dobře s ním uživatel zachází.

Abychom pochopili, co všechno ChatGPT zvládne, je nejlepší **podívat se na konkrétní scénáře z praxe**. Následující příklady ukazují, jak široké uplatnění tento nástroj nabízí:

1. *Psání e-mailů*

Potřebujete napsat **profesionální e-mail** například k domluvení schůzky, ale nejste si jisti vhodným stylem a formulací? ChatGPT vám může pomoci vytvořit srozumitelný, věcný a zdvořilý text během několika sekund. Stačí zadat stručné zadání – například „Napiš formální e-mail s návrhem termínu

schůzky na příští týden ohledně prezentace“ – a nástroj vygeneruje hotový návrh, který stačí jen mírně upravit nebo rovnou odeslat.

Tímto způsobem **šetříte čas i mentální energii**, a navíc se vyhnete stylistickým nebo jazykovým nejistotám.

Předmět: Schůzka k přípravě prezentace na příští týden

Ahoj [jméno kolegy/kolegyně],

doufám, že se máš dobře. Chtěl(a) bych se s tebou domluvit na termínu schůzky, během které bychom mohli projít podrobnosti naší prezentace plánované na příští týden. Rád(a) bychom se ujistili, že máme sladěné klíčové body i celkovou strukturu, abychom prezentaci zvládli co nejlépe.

Dej mi prosím vědět, kdy by se ti to v následujících dnech hodilo. Jsem časově flexibilní a rád(a) se přizpůsobím tvému rozvrhu, aby nám to oběma vyhovovalo.

Těším se na spolupráci!

S pozdravem,
[jméno]

2. Recept na švestkový koláč a nákupní seznam

Dostali jste chuť na voňavý švestkový koláč, ale nemáte čas procházet kuchařky a hledat ideální recept? ChatGPT vám může pomoci během několika vteřin:

- vytvoří kompletní nákupní seznam surovin podle toho, co už máte doma,
- sepíše podrobný recept včetně teploty, doby pečení a doporučeného typu těsta,

- a (pokud využíváte i funkci generování obrázků) nabídne vizuálně atraktivní ilustrační fotografii hotového koláče.

Tento typ úlohy najde uplatnění nejen při domácím pečení, ale také při **tvorbě obsahu pro food blogy, e-shopy s potravinami, online kurzy vaření nebo sezónní marketingové kampaně na sociálních sítích**. S pomocí ChatGPT tak můžete snadno propojit recept, suroviny i vizuální stránku do jednoho promyšleného výstupu – bez zdlouhavého hledání nebo psaní od nuly.

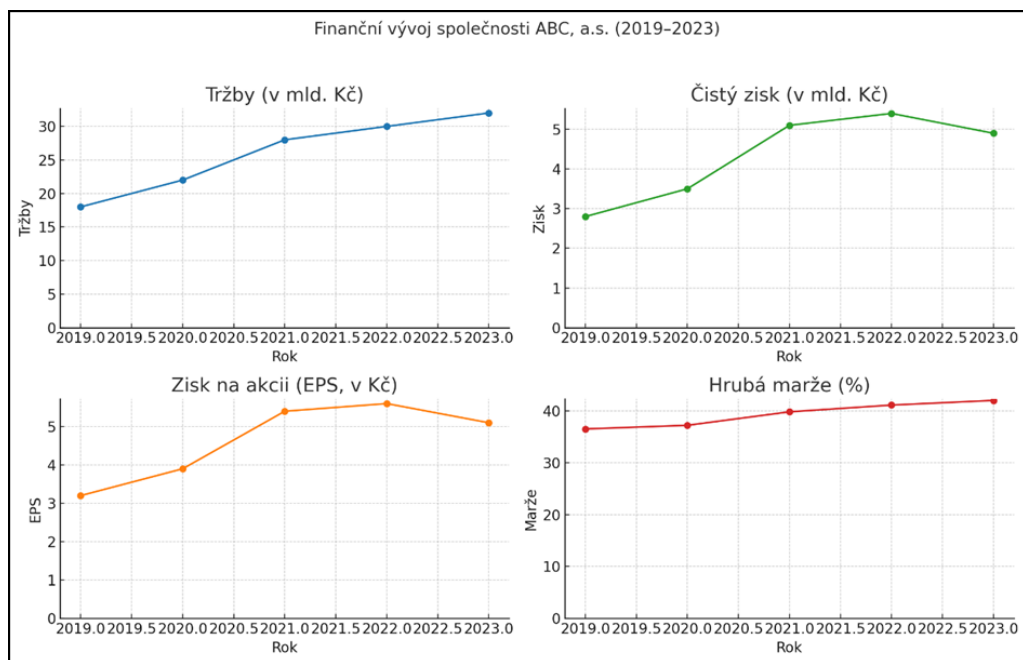

3. Firemní zpráva s grafy

V rámci pracovní agendy možná připravujete **reporty, analýzy nebo prezentace** s doprovodnými grafy a ilustracemi. ChatGPT vám může pomoci:

- navrhnout strukturu zprávy (např. úvod, přehled výsledků, doporučení),
- vygenerovat souvislý text k jednotlivým částem,
- vizualizovat data formou **grafů, tabulek či infografik** (s využitím funkcí jako *code interpreter* nebo *advanced data analysis*).

Tento přístup významně zrychluje tvorbu výstupů a zlepšuje jejich profesionální úroveň.

Tento typ vizualizace je ideální pro **firemní prezentace, výroční zprávy, investiční analýzy** nebo přípravu dat pro schůzky managementu. ChatGPT

vám pomůže nejen s tvorbou grafů, ale také s jejich **vysvětlením a interpretací** včetně návrhů dalšího vývoje.

Všestranný nástroj pro osobní i profesní použití

Jak tyto příklady ukazují, ChatGPT je **mimořádně přizpůsobivý nástroj**, který se uplatní v nejrůznějších oblastech:

- **osobní agenda** (nákupy, vaření, plánování, psaní dopisů),
- **vzdělávání** (shrnutí učiva, příprava podkladů, překládání, procvičování),
- **byznys** (psaní zpráv, návrh prezentací, analýzy dat, návrhy kampaní),
- **kreativní práce** (scénáře, blogy, vizuální návrhy, příspěvky na síť),
- **technická podpora** (tvorba kódu, ladění chyb, výklad technických pojmů).

Schopnosti ChatGPT navíc **nejsou omezeny pouze na textové odpovědi** – v závislosti na verzi a funkcích, které používáte, zvládá také:

- generovat **obrázky** podle zadaného popisu,
 - vytvářet tabulky a seznamy,
 - pomáhat při **plánování a organizaci** činností,
 - a nabízet **návrhy řešení na míru** podle kontextu vašich potřeb.
-

Původ ChatGPT

To, co dnes ChatGPT dokáže, může na první pohled působit jako samozřejmost. Ve skutečnosti se však jedná o výsledek **letitého výzkumu, průlomových inovací a systematického vývoje v oblasti umělé inteligence (AI)**. Abychom plně porozuměli schopnostem tohoto nástroje, stojí za to se krátce zastavit u jeho původu a technologického vývoje, který k jeho vzniku vedl.

O organizaci OpenAI

ChatGPT je produktem společnosti **OpenAI** – výzkumné a vývojové organizace, jejímž cílem je rozvíjet umělou inteligenci **bezpečně, eticky a ve prospěch celé společnosti**. OpenAI vznikla v roce 2015 za podpory několika významných osobností technologického světa a od počátku funguje s posláním, které kladе důraz na otevřenost, spolupráci a dlouhodobý pozitivní dopad AI na lidstvo.

OpenAI prosazuje, aby přínosy umělé inteligence **nebyly výsadou úzké skupiny**, ale byly široce dostupné a využitelné napříč obory i kontinenty. Tím se zásadně odlišuje od uzavřených komerčních modelů vývoje AI a navazuje na principy otevřené vědy.

Technologický průlom: modely GPT

Mezi nejzásadnější přínosy OpenAI patří vývoj architektury **GPT – Generative Pre-trained Transformer**. Tento typ modelu představuje nový způsob, jakým umělá inteligence zpracovává jazyk – ne pomocí předem napsaných pravidel, ale **pomocí tréninku na obrovském množství textových dat**, na jejichž základě se model naučí předvídat a generovat přirozený jazyk.

Modely GPT zásadním způsobem změnily přístup k automatizaci textu, překladu, sumarizaci informací nebo vedení dialogu. Díky tomu je dnes možné používat AI k běžné konverzaci, tvorbě obsahu nebo analýze textových dat – a to i bez hlubší technické znalosti.

Etika, otevřenost a bezpečný vývoj

OpenAI se zároveň hlásí k **odpovědnému a transparentnímu výzkumu**.

Aktivně spolupracuje s akademickými institucemi, neziskovými organizacemi i státními subjekty a podporuje **etickou diskusi o dopadech umělé inteligence**. Jedním z jejích hlavních cílů je zajistit, aby byl vývoj AI **v souladu s lidskými hodnotami, ochranou soukromí a dlouhodobým zájmem společnosti**.

ChatGPT je jen jedním z příkladů těchto snah – ale velmi výrazným. Umožňuje **široké veřejnosti přístup k výkonnému jazykovému modelu**, který byl dříve dostupný pouze specialistům, a tím přispívá k demokratizaci technologie.

Shrnutí

Zrod ChatGPT nelze chápat izolovaně – je výsledkem **strategie, vize a hodnot**, které formují přístup OpenAI k vývoji umělé inteligence. Díky kombinaci špičkového výzkumu, otevřeného sdílení poznatků a důrazu na bezpečnost vznikl nástroj, který **mění způsob, jakým lidé pracují, komunikují a tvoří**.

V dalších kapitolách si ukážeme, jak přesně tento nástroj funguje – a jak můžete ChatGPT efektivně zapojit do své vlastní práce či učení.

Vývoj ChatGPT

ChatGPT je součástí průlomové řady jazykových modelů známých pod zkratkou **GPT (Generative Pre-trained Transformer)**. Každá nová generace této architektury – od **GPT-1** přes **GPT-2**, **GPT-3** až po **GPT-4** – znamenala významný technologický posun. Zlepšovala se nejen velikost modelu a rozsah tréninkových dat, ale především schopnost porozumět kontextu, vytvářet srozumitelné výstupy a vést konverzaci blížící se lidské komunikaci.

Od GPT-1 k GPT-3: základ pro revoluci

První model **GPT-1** (2018) byl především výzkumným prototypem. Opravdový zlom však nastal s **GPT-2**, který si poprvé získal mediální pozornost díky schopnosti generovat soudržný text na základě několika málo vstupních vět. Kvůli možnému zneužití nebyl původně ani plně zveřejněn.

Nástup **GPT-3** (2020) znamenal **zásadní kvalitativní skok**. Díky 175 miliardám parametrů (váhových koeficientů modelu) a rozsáhlému tréninku na různorodých datech dokázal GPT-3 odpovídat na otázky, shrnovat texty, překládat, psát eseje i kód. Byl to právě tento model, který položil technologický základ pro vytvoření ChatGPT – uživatelsky přístupného rozhraní postaveného na jazykovém modelu s dialogovou pamětí.

GPT-4: Vyšší úroveň porozumění a kreativity

S příchodem **GPT-4** v roce 2023 došlo k dalšímu výraznému posunu. Model přinesl:

- lepší schopnosti deduktivního uvažování a řešení problémů,
- vylepšené jazykové dovednosti a stylistickou variabilitu,

- zvýšenou přesnost a konzistenci v delších konverzacích,
- větší přizpůsobivost různým uživatelským stylům a úlohám.

Navíc v některých verzích (např. **GPT-4-turbo**) přibýly funkce jako **práce se soubory, generování obrázků nebo hlasový režim**, které dále rozšířily praktické využití modelu v každodenním i odborném prostředí.

Od technologie k uživatelskému nástroji

Současná verze ChatGPT je důkazem toho, kam se vývoj posunul. Z původně experimentálního modelu se stal **praktický nástroj**, který **mění způsob interakce člověka se strojovou inteligencí** – od psaní e-mailů přes pomoc s učením až po kódování nebo analýzu dat. ChatGPT kombinuje sílu velkého jazykového modelu s intuitivním rozhraním, a tím umožňuje i laikům využít pokročilou umělou inteligenci bez nutnosti programování.

Co nás čeká dál?

Nyní, když jsme si přiblížili původ a vývoj ChatGPT, je vhodné ponořit se hlouběji do **technologického základu**, na kterém tento nástroj stojí. Jak je možné, že zvládá zodpovědět jednoduchý dotaz stejně dobře jako komplexní problém?

Co konkrétně dělá z ChatGPT tak účinný nástroj?

Těmito otázkami se budeme zabývat v následující kapitole: „**Jak ChatGPT funguje**“.

Jak ChatGPT funguje?

V jádru svého fungování je ChatGPT výkonný jazykový model, jehož cílem je porozumět přirozenému jazyku a generovat odpovědi podobné lidské konverzaci. Je postaven na architektuře GPT – Generative Pre-trained Transformer, která využívá rozsáhlá textová data k tomu, aby se naučila vztahy mezi slovy, větami a kontexty.

Díky tomuto tréninku dokáže ChatGPT:

- tvořit srozumitelný a koherentní text,
- přizpůsobit se konverzačnímu stylu uživatele,
- zohlednit předchozí části dialogu,
- a reagovat kreativně i při složitějších úlohách.

Základem výstupu je **predikce dalšího slova** ve větě – model na základě předchozího textu odhaduje, které slovo či fráze pravděpodobně následuje. Díky tomu vznikají odpovědi, které působí přirozeně, logicky a často velmi přesně.

Neuronové sítě jednoduše

Technologickým základem ChatGPT jsou tzv. **umělé neuronové sítě** – výpočetní modely inspirované fungováním lidského mozku. Tyto sítě jsou tvořeny **vrstvami propojených „neuronů“ (uzlů)**, které zpracovávají data a postupně se učí rozeznávat vzorce, struktury a významy v jazykovém kontextu.

- Vstupní vrstva přijímá textový podnět.
- Skryté vrstvy analyzují jazykové vzorce, vztahy a souvislosti.

- Výstupní vrstva generuje odpověď nebo doporučení.

Model byl trénován na **stovkách miliard slov** z různých jazykových zdrojů – knih, článků, encyklopedií, dialogů či internetových diskusí. Díky tomu má **bohaté jazykové porozumění**, i když nemá přístup k „věděni“ v lidském smyslu slova.

Spojení hlubokého učení a zpracování přirozeného jazyka

To, co dělá ChatGPT mimořádně užitečným nástrojem, je **propojení dvou klíčových oblastí umělé inteligence**:

1. Deep learning (hluboké učení):

Díky hlubokým neuronovým sítím se model učí z velkých objemů dat bez explicitních pravidel.

2. Natural Language Processing (NLP – zpracování přirozeného jazyka):

Tato disciplína umožňuje modelu chápat gramatiku, význam, kontext a styl komunikace.

Výsledkem je systém, který je **intuitivní, kontextově přizpůsobivý a interaktivní**. Dokáže vám poradit, vysvětlit, navrhnout text, přepsat e-mail, shrnout článek, přeložit odborný výraz, pomoci se zadáním úkolu i vytvořit návrh obchodní strategie – a to vše v přirozené a srozumitelné formě.

Shrnutí

ChatGPT funguje díky pokročilé kombinaci:

- neuronových sítí,
- jazykového modelování,
- rozsáhlého tréninku na reálných textech.

Díky tomu je dnes možné s tímto nástrojem komunikovat přirozeným způsobem a využívat ho jako asistenta pro psaní, učení, plánování, programování či rozhodování.

V následujících kapitolách se podíváme na to, jak ChatGPT nastavit, ovládat a přizpůsobit vlastním potřebám.

Časté mýty a omyly o ChatGPT

ChatGPT je bezpochyby výkonný nástroj, ale aby bylo jeho používání opravdu efektivní, je důležité porozumět **jeho skutečným možnostem i omezením**. Díky tomu, jak přirozeně model reaguje, může snadno vzniknout mylný dojem, že jedná jako člověk – což vede k nedorozuměním.

Níže uvádíme nejčastější omyly, které se s tímto jazykovým modelem pojí:

ChatGPT „nemyslí“

Ačkoliv výstupy často působí, jako by ChatGPT logicky uvažoval nebo činil rozhodnutí, není tomu tak. Model nevyužívá **vědomé myšlení ani úsudek** – jeho odpovědi vznikají na základě **pravděpodobnostní analýzy vzorců v datech**, na kterých byl natrénován.

Realita: ChatGPT pouze „tipuje“ další slovo nebo frázi, která statisticky nejlépe navazuje na předchozí kontext.

Není neomylný

Přestože model umí velmi přesvědčivě odpovídat, **není zárukou faktické správnosti**. Může generovat odpovědi, které jsou:

- nepřesné,
- zastaralé,
- mimo téma,
- nebo dokonce zcela smyšlené (tzv. „hallucination“)*.

To je dáno tím, že model **nechápe význam** informací, ale pouze generuje text na základě podobnosti a frekvence výskytu. U kritických rozhodnutí je proto nutné **vždy ověřit informace jiným způsobem** – ideálně lidskou odbornou analýzou nebo validním zdrojem.

Nechápe záměr ani emoce

ChatGPT někdy odpovídá tónem, který vypadá soucitně, vtipně nebo empaticky. Může se tedy zdát, že chápe vaše emoce nebo úmysly. To ale není pravda.

ChatGPT **nemá vědomí, záměr ani citové vnímání** – pouze napodobuje jazyk, který má v datech spojený s určitým stylem komunikace.

Realita: Reakce mohou působit osobně, ale nejsou výsledkem porozumění – jsou založené čistě na vzorcích.

ChatGPT se neučí sám

Model se během běžné konverzace **neučí „na míru“ uživateli**. To znamená, že **každé nové spuštění začíná znovu**, pokud není aktivní funkce „paměť“. Jeho schopnosti jsou dány tím, co se naučil při tréninku před nasazením – **nejde o neustále se učící systém** jako lidská mysl.